

Легенчук С. Ф.,
д-р екон. наук, доцент,
завідувач кафедри фундаментальних економічних дисциплін,
Житомирський державний технологічний університет

ВИДИ ПРАКТИКИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

В останні роки значна кількість вітчизняних дослідників розглядає проблеми бухгалтерського обліку в світлі розрізнення теорії та практики бухгалтерського обліку.

З одного боку, такий підхід під час проведення досліджень дозволяє під іншим кутом зору подивитись на значну кількість проблем, що вирішується, наприклад, більш точно сформулювати предмет бухгалтерського обліку, описати його методологічний інструментарій.

З іншого боку, застосування такого підходу сприяє ще більшій хаотизації наукових досліджень, що пояснюється такими причинами:

— теорія бухгалтерського обліку розглядається в якості аморфного явища, без чітко виражених меж, до складу якої включають різноманітні теоретичні конструкції (метатеорії, теорії, теоретичні схеми і окремі теоретичні конструкти, принципи, елементи методології обліку, предмет та об'єкт обліку тощо);

— у складі теорії бухгалтерського обліку не виділяються окремі рівні, які мають відмінні взаємозв'язки із різними видами практик;

— різні види практики досить часто змішуються з емпіричним рівнем бухгалтерського науково пізнання, що не дозволяє виявити її справжні взаємозв'язки з теоретичним рівнем бухгалтерського обліку;

— застосування такого підходу не дозволяє провести чітке розмежування між тим, що є теорією, а що практикою, і відповіді на питання стосовно віднесення методології до теорії чи практики;

— вченими не обґрунтовано, що ж відноситься до практики бухгалтерського обліку, які існують її види.

В результаті на сьогодні існує нагальна проблема уточнення місця практики в бухгалтерському обліку, уточнення її ролі в управлінні економічним розвитком підприємства. Її вирішення сприятиме як удосконаленню структури бухгалтерського теоретичного знання, уточненню окремих його складових, так і розвитку науки про бухгалтерський облік в цілому.

Для вирішення означеної проблеми виділено наступні види суб'єктів та об'єктів практики, які стосуються бухгалтерського обліку, та види методологій, що застосовуються при здійсненні

таких практик, встановлено взаємозв'язки між окремими видами практик, які стосуються системи бухгалтерського обліку (рис. 1).

Рис. 1. Взаємозв'язки між видами практики, що стосуються бухгалтерського обліку

Запропонована модель взаємозв'язків між видами практик (рис. 1) дозволяє структурувати бухгалтерське теоретичне знання, побудувати його цілісну систему, що підвищує рівень суворості наукових досліджень в сфері бухгалтерського обліку, зокрема, дозволяє:

— розмежувати не лише види практики, а й види методологій, що стосуються бухгалтерського обліку;

— побудувати класифікацію вчених у сфері бухгалтерського обліку залежно від рівня теорії бухгалтерського обліку, де проводить свої дослідження вчений, яку слід враховувати під час рецензування дисертаційних робіт і наукових статей;

— виділити ті напрями наукових досліджень у розрізі виділених видів практик, яким на сьогодні присвячується недостатня увага представниками вітчизняного бухгалтерського наукового співтовариства.